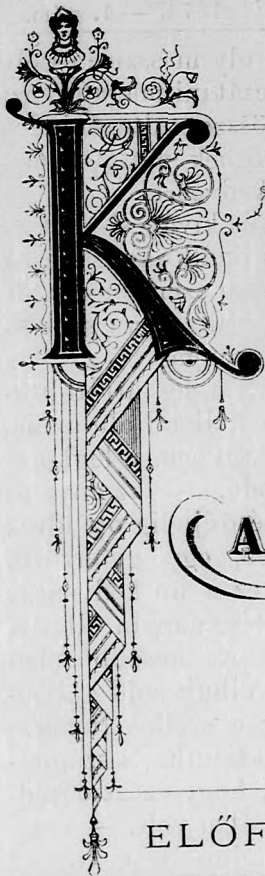

1491

162

1. szám.

Budapest, 1874.

IS VASÁRNAPI ÚJSÁG.

KÉPES HETILAP

(AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.)

Második évfolyam.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

Feltalálta!

— Elbeszélés. —

Egy temető! Mily lágyan, szomorun hangzik az! Mintha számtalan virág illata lehelne onnan; mintha karácsonyi fény világolna át onnan, — a gyertyák, mécsek fénye az, melyeket ott halottak napján meggyújtottak. S mennyire hasonlítanak egymáshoz ezen diszben — a pompás, sir- emlékekkel ékitett sirkertje a nagy városnak és a szerény falusi temető, hol a vad-repkény indái félig elsüllyedt fakeresztekre és fejfákra folynak, s egy hatalmas hársfa szórja virágait mindezen csendes sírokra, a nagyokra úgy, mint a kicsinyekre. Mindenütt a gyöngéd gyász, forró vágy, hű emlékezet megható jelei, a büszke sirkertben úgy, mint a szegények temetőjében, — mindenütt fák, virágok, örökzöld.

De nem olyan komoly s mégis kecses kert az, melyről most szólni akarok. Egy kis szigetnek — az éjszaki tengeren — temetője az, azon holtaknak temetkezési helye, melyeket a tenger kivetett a partra s alacsony kapuja fölé e szavak vannak írva: „Az otthontalanok otthonja“. Ah, hi-

deg, disztelen otthon az, mely őket itt befogadja, amaz önkénytelenül beszállókat, — mosolygó üdvözet, valami virág alakjában, nem fogadja őket. Komor, hatalmas halotti ének, a távoli tenger hullámainak zugása kíséretében teszik le őket örök nyugalomra, mélyen a nedves homokba. Ezen föld csak gyér, halványzöld gyepet terem, és szegény törpe nyirfák, folytonosan küzdve a viharral, állnak a sírok közt.

Ezen nyughelyek mind egyenlők, mind egyiknek fejénél egyszerű fakereszt, melyre a nap van feljegyezve, melyen a halottat találták és ide hozták. És a sorok olyan sűrűn vannak, nincs már szabad tér sem a sírok közt. A legvidámabb kedély is elkomorul, a szív megszorul e látványra. Hanem oda ritkán téved valaki a fürdő-vendégek közül, — mert e szigetet nyáron sokan látogatják, kik tengeri fürdőt akarnak használni, — csak a ki valami mély fájdalmat hordoz szívében, s magános sétát szeret tenni, az jut ama helyre, s bámuló szemmel olvassa a homok-sivatag közepett e megható szavakat:

„A hontalanok otthonja“.
Szembetűnő egy alacsony szomorufüz

az életunt nyírfák közepette, melynek hosszu, dus ágai egy kettős sirra hajolnak s azt egészen eltakarják. Sudara alacsony maradt, de erőteljes és vastag, mert a szélnek óriás keze irgalom nélkül lenyom itt mindent, a mi magasra törekszik, de finom, halványzöld galyai könnyü hajsálakként lebegnek, mintegy gunyolva a szél durva hatalmát, s gyöngéden, halkkal hullámzának a kettős sirnak keresztje és sirköve fölött.

A ki a kezét kérdi, mely ezen füzfát ide ültette, annak a következő történetet beszélik el:

Évek előtt minden fürdő-idényre megjelent egy előkelő beteges urnő a kopár észak-tengeri szigeten, mély gyászban, cselédsége kíséretében. Ő volt mindig az első fürdővendég, s rendszeren az utolsó is, ki a szigetet elhagyá; a hajóról ama kis házba vitték őt, melyet egyszerre és mindenkorra kibérelt vala, s elutazása napján ismét elvitték a hajóra. Napról-napra ott ült a kis kertben, kerek támlányában, finom kezei tétlenül heverték ölében, s mélázó tekintettel nézett a végtelen, soha sem nyugvó tengerre. A napnak minden órájában ott volt ő szokott helyén — soha sem látszék kifáradni, — nyugtalan tekintete sirályként szállongott a hullámok felett; — társalgónője néha felolvasott neki, — hallgatott-e ő arra, azt nem mondhatta senki, mert arca mindig csak ugyanazon egy kifejezést mutatá, a legmélyebb, egész lelkét betöltő gyásznak kifejezését; néha hirtelen rá tevő fehér kezét a könyvre, halkkal mondván: „Elég volt, Anna!“ — és a másik csendesén félretette a könyvet s elővette kézimunkáját.

Az idegen urnő három év óta özvegy volt, és kevéssel férje halála után elveszté egyetlen gyermekét is, egy szép, tizenhatéves ifjút. Az orvosok Madeirába küldték őt, — azt beszéltek, hogy hirtelen növése által melle szenvedett s e bajt csak melegebb égálg hozhatja helyre; atyja mellbajban szenvedett, mert az hát családibaj volt. A szülék halálosan aggódva kedvenczök életéért, beleegyeztek ezen elválásba és utazásba. Az anya el nem kísérheté, — férje betegsége a házhoz lánczoló őt.

Hogy szive mennyit szenvedett azon

gondolatra, hogy fiát oly messzire és oly hosszú időre el kell bocsátani magától, azt nem lehet leírni; de összeszedte minden erejét, s bátornak és erősnek mutatta magát — a fiu és a beteg kedvéért.

Maga a fiu vidám és kíváncsi volt az utazásra, kissé büszke is önállóságára, csak néha-néha borult lelkére a szemoruság, de ez a gyermek-kedélynél csak olyan szokott lenni, mint az áprilisi borongás.

Még utolsó este, melyet együtt töltöttek, — másnap hajnalban kellend elutaznia, egy régi, hü szolga kíséretében, a legközelebbi kikötőből indulandó, — az anya és fiu, míg a betegaludt, késő éjjelig ott ültek a nyári éjben a kertben, egy gyönyörű, nagy szomorufüz alatt; ez a fiu kedvence volt. Atyja ezt fia születése napján ültette, s Roland mennyit játszott később sűrű lombjának árnyában, — elbujt zöld galyainak fátyola mögé, vagy e szellős lugasba vonult vissza, ha lezckéit tanulta, s számtalanszor kinyilatkoztatta, hogy ez az ő kedvencez fája! Tán csak véletlen volt, — vagy valami öntudatlan sejtelve lett volna? — — hogy épen ez utolsó este, midőn ujjait végig huzta a vékony, hajlékony galyakon, egy ismert költőnek következő versét mondá el:

„Kedvesim, ha halva leszek:

A sírhoz, hol aluszom,

Szomorufüzt ültessetek,

Ez utolsó ohajom;

Hullámzó lombjait ah én úgy szeretem,

Gyöngéd halványságuk édes-kedves nekem.“

A szegény anya önkénytelenül megborzadt, midőn fia e verset elmondá, s ő csak akkor látszék észrevenni, milyen végtelen szomorú, busító szavak ezek, s gyöngéd enyelgéssel és tréfával igyekezett azoknak benyomását eltörölni. Ez sikerült is neki — legalább látszólag, és aztán soká jártak még föl s alá a széles, virágszegélyezte utakon karonfogva, s a déli égálg csodavilágáról s a hosszú utazásról beszélgettek, s hogy hü, gondos kezek kísérendik el, s ott is nyájas arczok fogadandják, hogy ne érezze magát idegennek, elhagyottnak az idegen világban — az utak ki voltak egyengetve előtte, a mennyire épen emberi hatalomtól kitelhető.

Édesek voltak utolsó álmai a szülői házban. S még másnap reggel is, midőn beteg atyjától és halászápadt anyjától, ki kezét göresösen szívére szoritá, bucsut vett, — Roland bátor és erős maradt. Sugárzó szemmel nézett körül, midőn a hajó felszedte a horgonyt s őt elvitte, messze hazájától, míg a beteg otthon sohajtva rejté arcát párnáiba, s az anya néma fájdalom-ban térdre omlott. Ő nem sirt, nem imázott, ő csak egyet tudott, egyet érzett, azt: hogy gyermekét elbocsátotta magától.

Aztán jött egy másik fájdalom; férje hosszú szenvedés után meghalt. De fájdalomában vigasztalá őt a gondolat, távoli szép fiára, és üde, derült levelei, rózsaszirmokként hullottak rideg, fagyos magánosságába, Roland egészen kiépült bajából, erős és izmos lett, ezt nem csak ő maga írta, de az orvosok, a jó barátok és a hű öreg szolgálja is.

Még csak néhány hetet kell várnia, — s Roland egészen visszatérend hozzá; az elválás nehéz áldozata tehát nem volt eredmény nélkül. És végre megérkezett utolsó, örömet lehelő levele, és aztán a tudósítás, hogy a hajó már utra kelt, és aztán — — — néma hallgatás! — — —

Ama hajó, mely egy vágyó, remélő, váró, magányos anyának legdrágább kincsét vitte, eltűnt, elvesztedt, elsülyedt . . .

Évek multak el, míg a mindentől megfosztott anya ismét világosan eszmélni tanult, hanem valami gyötrő nyugtalanság maradt meg kedélyében ama sötét időkből; folytonosan utazni vágyott. Mindazon tengeri fürdőket meglátogatta, melyek azon utnak közelében voltak, mit ama hajó tán folytatott; de sehol sem maradt sokáig. Egészsége szemlátomást fogyott, az orvosok szigorun tiltották őt az erős, éles tengeri légtől, — hiába, ő csak folytonosan bolyongott, béke és nyugalom nélkül.

Igy jelent meg egy napon az említett, az északi tengernek legdélibb fekvésű szigetén, és csodálatos módon nemsokára kinyilatkoztatá, hogy itt ébredt lelkében először a nyugalom utáni vágy. Három éven át jött el mindig tavasszal, és cselédjei azt beszéltek, hogy otthonn valóságos lázas vágygyal várja az elutazás napját.

Már a második nyár vége felé annyira megerősödött, hogy néha társalgónője karjára támaszkodva, kertjében fel s alá járhatott. Ugy látszik, hogy a merev, dermesztő fájdalom csendes szomorúsággá változott, szemei más kifejezést nyertek. A szegények itt is, mint mindenütt, a hol megjelent, angyalt láttak benne; óriási fájdalma, szörnyü szenvedése nem keseríté el nemes szívét.

A harmadik nyáron súlyos betegségbe esett, nem utazhatott el, a szigeten telelt és csak lassan épült fel. De tavaszkor megint annyira felüdült, hogy a szigeten hosszabb sétákat is tehetett, melyek mindig meszebbre és meszebbre terjedtek, s végre a „Hontalanok otthonjához” is.

És ott történt valami csodálatos — szivrendítő! — Az idegen belépett a kapun, velőtrázó sikoltást tett, s a bejárás melletti sirdomb mellett térdre omlott. Homloka a hantra hajolt, kezei göresösen átfogták a kis keresztet, melyre fia születésének napja és évszáma volt írva.

A megrémült társalgónő fel akará őt emelni s ijedten hajolt föléje. Ekkor amaz felemelé fejét s tuláradó szemmel mondá:

— Csitt, te balga, nem látod hát, hogy olyan boldog vagyok, a milyen én még a földön lehetek? Hiszen feltaláltam gyermekemet! Itt nyugszik ő, az én fiam, én tudom azt. Az anya feltalálja gyermekét s megismeri, habár a földnek legmélyebb mélyébe rejtsék is el előle! —

Ezen óra óta sírhatott s azóta mindennap elvándorolt a magányos temetőbe, hol a hontalanok alusznak. És valóban feltalálta elveszett fiát, — egy halász világosan emlékezett arra, hogy egy szép, barna fürtös ifjút temettek e sirba, egy aranymedaillon volt nyakán, bevéssett nap- és évszámmal, — mint hitték, születésének napja és éve lehetett, s azért is irták azt sirkeresztjére.

S így hát az anyai sziv vágya helyesen vezeté őt gyermeke sirjához.

— Ezentul nincs egyéb teendőm e földön, csak nála maradni és utolsó kívánságát teljesíteni, — mondá, és halkkal, halkkal, mintegy álomban suttogá e szavakat:

„Kedvesim, ha halva leszek:
A sirhoz, hol aluszom,
Szomorufűzt ültessetek . . .“

S úgy történt, hogy szomorufüz jutott e helyre, — Roland kedvencz fájának egy galyából lette fa, melyet anyja sajátkezüleg ültetett, s földet is hozatott számára.

Azután otthon minden ügyeit elintézte,

mint egy türelmes anya kedvence beteg-ágyánál. Minden ember ismerte a gyászos alakot, s nem egy szem nézett rá szánalommal, midőn oly csendesen ült ott s a sirra és a fűzfára nézett, vagy gyöngéd

A gyermekrabló sas.

elrendezte; megvette a kis házat, s a szigeten maradt. Megható gonddal ápolá a kis fűzfa-csemetét, míg az szilárd fácskává erősödött; s képes lön a viharral dacolni. Rosz és jó időben kizarándokolt az anya a szomorú temetőbe, s órákig ült a sirnál,

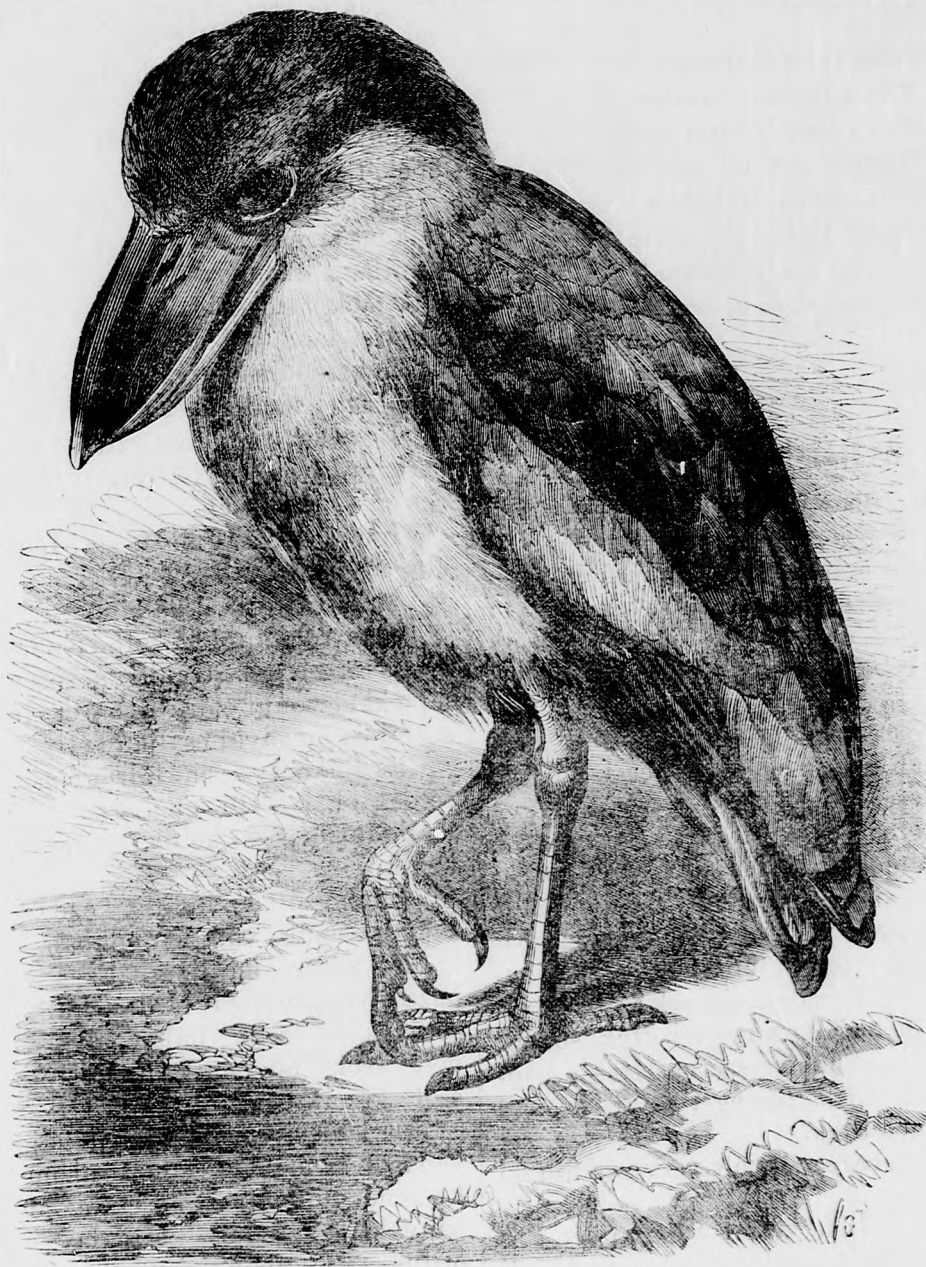
ágait ovatosan szétszedte, ha'a szél összekuszálta. Most már régen fia mellett nyugszik, s utolsó ohajtása szerint, az egyszerü keresztre ama évszám alá még e szavakat irták: „És Isten visszaadta őt anyjának.“

E. P.

Ez ujévre.

Kipusztult az erdő-mező,
Odavan a lomb és virág;
Eltűnt a nap vidám heve,
Kihalt ég-föld, egész világ.

Friss és állandó egészség
Tartson titeket hű karján;
Merengjete szünet nélkül
Vidámságnak bájos hangján.

A esolnákorru madár.

Haljon így ki szíveteknek
Minden búja, minden sérve;
Drága jó szülém! néktek
Azt ohajtom ez ujévre.

Leggyönyörűbb virágok közt
Nyuljék éltetek ösvénye;
Drága jó szülém! néktek
Azt ohajtom ez ujévre.

Legédesebb mézét nyujtsa
Számotokra a boldogság;
Minden egyes léptetekre
Áldást adjon a mennyország.
Halljon rátok a legdúsabb
Szerencsének nagy bősége;
Drága jó szülém! néktek
Azt ohajtom ez ujévre.

Ámde egé-z élteteknek,
Melyet Istennek hatalma,
Mint a hires Nesztor korát,
Terjeszsen ki oly magasra,
Egész áldott élteteknek
Minden legkisebb részére
Azt ohajtom, jó szülém!
Mit ohajtok ez ujévre.

Városov Mihály.

A Rákóczy-nóta.

— Történeti kép. **Hlavaty Ődöntől.** — Ft. Kádas Ernő
kaposi lelkész urnak mély tisztelemmel jelél.

I. Leopold esászár 1705. máj. 5 én meghalt és örökösévé I. József lett.

Ekkor volt a Rákóczy-féle szabadságharcz, a melyből egy esetet fogok most elbeszélni.

Rákóczy csapatai mindig beljebb hatottak már, s Károlyi egész a bécsi hidakig kalandozott seregével.

Végre elhatározó ütközetre került a dolog Zsibó mellett, 1705. november 10-én; férfiasan és vitézül küzdött mindkét fél; Rákóczy és alvezére, Forgách, oroszán-bátorsággal küzdöttek, több 4000 osztrák katonánál esett el a szövetségesek* kardesapásai alatt, de ők mégis megverettek, soraik áttörtettek és csakhamar szétverettek a hadgyakorlatabb ellen tömegei által és vad futással menekültek.

Rákóczy serege szét volt verve és fölfelé menekült.

Oda húzódott a vezér, a legyőzött Rákóczy fejedelem is, csak egyetlen szolgától kísérve; fájdalomtelten és bútól meghajolva vonult tova magányosan, szikla-hasadékokon keresztül.

* Rákóczy hívei „szövetségesek“-nek nevezték magukat, mivel több államból, s kiváltkép Magyarországból és Erdélyből voltak, és szövetséget képeztek.

Csend volt körülte, mert a mögötte lévő szolgálta magába fojtotta zokogását, hogy urát jelenlétére ne emlékeztesse.

De ime, egyszerre a levegőn egy csodálatos rezgő hang hangzik át. Rákóczy körültekint és hallgatózik; egy második hang hangzott most panaszkodva feléje, és más hangok is esendülének meg s egyesülének megható szép dallamban.

Rákóczy áll és hallgat: a magányos, legyőzött hősnek egy magányos hegedű mondja el panasz-énekét, — vigasztaló énekét.

Mily hosszúira nyúlnak most a hangok, miként sirmak és zokognak! Nem úgy van-e mintha a szomorú hősnek elmondani akarnák Magyarország fájdalmát és keservét? Mintha mondani akarnák neki, miként sir és panaszkodik Magyarország? És mélyebbre hajtá fejét mellére, és keservesen sir.

Egyszerre úgy hangzik át a légen, mint harezra hívás, oly bátran, oly hangosan, oly élesen és merészen.

Igen! harezra hívás az! Igen, siessetek ide, a harezba a hazáért!

Most változik a dallam.

Nem rohan többé feltartóztatlan harzkiáltással előre. Gyűjti a sereget, rendes léptekkel vonul előre a harzi induló megszólal és magával csalja őket.

És Rákóczy szeme fölragyog a harzi bátorságtól, könnyüi elenyésznek szemeiben! Hallgatózik, és keble magasabban emelkedik.

Elhangzott az induló, kezd ödik a csata; zajong és zúg, vad hangokban, összevissza.

Egyszerre felujjong. Ez a győzelem, a haza győzelme, és térdre hullnak most a seregek és szent hála-éneket zengenek a magyarok Istenének. Rákóczy imára kulcsolá kezeit.

De ismét vad hangokban zajong és zúg, vad hadi lármával az ellenség ismét visszatér. És ismét fölívölt a vad csata. Most panaszhangok, zavarodott kétségbeesés rikácsoló ordítása és jajhangjai törnek fel szerfeletti fájdalomban, — aztán hallgatás! A halál hallgatása. És ismét felemelkedik ezen panaszhang, és csendes, fájdalomteljes jaj zokog ki a hangokból, melyek lassabban, halkabban átrezgik a léget, és elhangzanak. Az éneknek vége van.

Rákóczy csodálkozva kiált föl:

— Csak álmokkép lett volna, mondd meg szolgám?

— Nem, uram, egy cigány van ott a hegylejtőn, szólítottam, de nem akarta hallani, csak húzta nagykeservesen nótáját.

— Ismered?

— Ugy rémlik előttem, mintha már láttam volna valahol; talán Munkácson; hiszen annyi helyen megfordult most az ember, hogy alig tudja, mely arcokkal találkozott; különben elhívom.

És nemsokára előtte állott rongyos ruhában a cigány, rövid barna köpenyét vállára vetve, hollófekete haja vadul felborzalva fonta körül halvány homlokát, szeme lángoló és tele tüzzel.

— Mi a neved? — kérde Rákóczy

— Barna Mihály, uram.

— És mi vagy?

— Én művész vagyok, — felelt az, fejét büszkén fölemelve.

— Te mondád, és igazad van. Hallottam művészetedet; mit játszottál?

— Nem tudom. Csak gondolkoztam.

— Akarsz velem jönni, Barna Mihály? Mihály tagadólag rázta fejét.

— Nem, uram! csak egy van nekem a világon, s ez: szabadságom.

— Csak az boldog ember! nincs kit gyászolnod, siratnod?

— De igen, uram siratom őt.

— Kit, Barna Mihály?

— Nagyságos Rákóczy Ferencz fejedelmet! Ismertem szép hős anyját, gyakran játszottam előtte. Láttam őt is mikor még fiatalka volt, egy napon, a mint medvevadászatra vonult, láttam, mint vetett utána csókot szép anyja, és ő édes mosolylyal Istenhozzádot kiáltott neki, midőn a vadászkiürtök szóltak és a lovak nyeritettek.

Rákóczy kezét szemére szoritá és visszahajtá fejét.

— Ne szólj tovább, Barna Mihály, én vagyok Rákóczy, szép anyámnak szerencsétlen fia.

És földre dobta hegedűjét a barna ember és megcsókolá lábait

— Légy áldott! Magyarország hőse, a szabadság és hazának fejedelme. Légy áldott! Erdély fejedelme.

— Barna Mihály, erdélyi fejedelmi szé-

kem összezúzat ott Zsibónál, így fog történni a haza szabadságával is. Akarsz-e velem jönni most, midőn ismersz?

— Igen; uram veled akarok menni és nálad maradni, míg élek.

— És eljátszod majd nekem ezt többször?

— Igen, uram, igen s hogy róla mindig megemlékezzenek: Rákóczy-nótának fogom nevezni.

Midőn Barna Mihály kezei annyira elbénultak, hogy már nem volt képes többé játszani, betanítá rá leányát, a szép Zinka Pannát, a ki azután eljárt a városokba és eljátszotta azt, és minden sziv meglágyult, és minden szem könnybe lábadt e nóta hallatára.

Igy szállt e nóta azután fiuról fiura és unokára, egész maiglan.

Habár Rákóczy és dicső társai rég idegen földben porladoznak, de nevök mindig fenn fog maradni, míg egy magyar lesz a földön.

A kova-leves.

— Falusi történet. —

Egy szegény kis falu végén egy házikó állt. Lehetett hét óra este, s már sötétedni kezdett. A házikó szobájában két gyermek volt — egy öt-éves fiúcska és egy négy-éves leányka. Zárt szobában várakoztak anyjokra, ki a napi munkából még nem tért haza.

Hogy nyugodtan végezze napi munkáját az anya, megkérte szomszédnőjét, hogy gyermekeit néhányszor tekintse meg. A szomszédasszony épen elhagyta a házat, a kis tüznél bográcsot hagyván, melyben étel melegedett az anyának.

Imre és Mariska — így hitták a két gyermeket — egyedül voltak. Felhasználták tehát szabad helyzetüket, és kíváncsian néztek a bográcsba, ámbár a szomszédnői ezt szigorun megtiltotta.

Egyszer csak valaki kopogott az ablakon. — Édes anyánk! — mondá Mariska és a gyermekek a tüzhelytől nesztelenül az ablakhoz jutván, kérdezek:

— Ki az?

Egy idegen hang mondá:

— Szegény koldus vagyok
 Mariska azonban nem hagyta az idegent tovább beszélni, hanem kíváncsian kérde:
 — Van hosszú ősz szakállad is?
 — Van, — felelt a koldus.
 Mariska tovább kérdezé:
 — Fejed is ősz?
 — Igen! — mondá az öreg.
 Midőn a kis leány már eleget kérdezősködött, a mivel tudvágyát kielégíté, mondá Imre:

— Tehát legalább engedjétek, hogy a kovámat, mely a zsebemben van, itt megfőzhessem.

— Mit? Kovát? — kérdezték a gyermekek és csodálkoztak azon, hogy a kovát is meg lehet főzni.

— Hiszen amott van tűz, — mondá ismét a koldus. — tegyetek hozzá még egy bögrét vízzel, azért édes anyátok nem fog haragudni.

— Azért bizony nem, — gondolta Ma-

Nyilvános irnok Nápolyban.

— Ezek az öreg koldusok okos emberek ám!

Most a koldus falat kenyeret kért a gyermekektől, mert nagyon éhes volt. — Hanem az anya és a szomszédnéni szigorúan megtiltották, hogy senkinek se adjanak valamit, mert ők is szegények.

— Nekünk nem szabad adni, — felelt a kis Mari, mihez Imre is hozzátevé:

— Bizony nem szabad!

— Oh, oh, — sopánkodék a koldus, és rövid ideig hallgatott; azután hangosabban mondá:

riska, és sietett bögrét tenni a tűzhöz. Az öreg pedig átnyujtá az ablakon kováját Imrének, a ki azt a bögrébe dobta.

Nemsokára a víz forrni kezdett, Mariska pedig villával szurkálta a vízben levő kovát, a mely még kemény volt.

És mondá a koldus:

— Dobjatok kevés sót a vízbe, a kovát megpuhítja. Kevés sóért édes anyátok nem haragszik meg.

A leányka sót dobott a vízbe, — de a kova nem lett puhább.

Ismét mondá az öreg:

— Hogy a kova puha legyen, a vízbe még darabka vajot kell adni. Egy diónyi vajért édes anyátok nem haragszik meg.

Mariska úgy cselekedett, de a kova csak kemény maradt. Szólt ismét az öreg:

— Vágjatok néhány szelet kenyeret a vízbe, úgy bizonyosan puha lesz a kova.

Imre kenyérért futott, s vagy tíz szelet-két dobott a vízbe.

— Adjátok azt most ide! — mondá az öreg.

A gyermekek kíváncsian, hogy a kova már puha lett, átadták a bögrét az öregnek, és ablakhoz álltak.

Most átnyujtott nekik a koldus egy-egy kanállal a levesből, s ők megízlelvén azt, elismerték, hogy a kova-leves jóízű, egyszer-smind fölkiérték, hogy ilyen levesre gyakrabban jöjjön hozzájuk.

De hogy a kovakő csakugyan puha lett-e vagy nem, azt elfelejtették megkérdezni.

Lengyelből.

M—ky M—ly.

Firtos és Tartód.

— Tündérrege.

I.

Midőn Erdélynek bérczeit
Még tenger-ár locsolgatá,
Ott, hol Korond fürdője áll,
A tájt két tündérhölgy laká.

Szépek valának egyaránt,
Mint két ma nyílt rózsaszál,
Melyekre bíbor hajnalon
Az ég örömkönyűje szált.

De lelkök, — ez nem volt rokon,
Mint nem rokon az ég s a föld;
Ott szendeség, emitt a dölyf
S a nagyravagyás magva költ...

A lombkörözte bérczetetön
Szelidke Firtos eltekint,
Agyába gondolat szökell,
S tündérinek mosolygva int:

„Míg a sötét éjfélt lejár,
— Ha úgy akarja Istenem, —
E szírten ékes és szilárd,
Rovátkozott vármű legyen!”

A hír szárnyán Tartódhoz is
Elére e határozat,
S tündérinek hasonnemű,
De ily kevély parancsot ad:

„Munkára fel! Török-szakad.
Míg elshog az éj fele:
Váramnak itt ragyogni kell,
Mint a sugárzó nap dele!”

„Hagy is lehettem ekkorig
Oly vak-eszü, hogy eddig ezt
Ki nem találtam? Jó! De őt
Meggzégyeníttem, rajtaveszt!”

S magához inti hírnökét,
És szól: „Repülj gyors szárnyakon
Firtoshoz el, és e szavak
Lebegjenek majd ajkadon:

„Tartód köszöntet, asszonyom,
S igéri, hogy ez éjjelen
Váradnál szebbet építend,
S éjfélelőttre megjelen;“

„Saját várába helyzi át
A legnagyobb sarokköved,
S emléket alkot kéthelyütt!
Végezte, — s indult a követ.

II.

Éjfélt közelg. Fényben ragyog
A tündérek két várlaka;
Örül művén Firtos, de im'
Fülébe gunyakcazaj hata:

„Korán örülsz! vagy csak vigadj
— Míg van időd — munkád fölött,
Mert íme, mint tapasztalod:
Tartód szavát beválni jött.“

Szól, és a vár szegletkövét
Két tündér rúdra rakja fel,
— Nehéz a szikla, érez a rúd, —
S a mély homályba tűnnek el.

Szelidke Firtos elborul,
Párkányzatán szomorgva áll,
S könyekben úszó bús szeme
Önkénytelen az égbe száll...

És íme: már éjfél-időt
Hirdet Korondon a kakas, —
Tartód nem ért várába még,
S kettőtörök nádként a vas . . .

Megszégyenülve tér haza
Tartód; de várapusztarom:
Leromboló egy bösz vihar,
Átzúgva ajtón, ablakon . . .

A gögös és irigy szívűt
Igy bünteté meg a nagy ég,
Míg Firtos vára századok
Tusáin át uralkodék.

* * *

Korond határán ott hever
Ma is a sziklaszál,
S a nép között e kis rege
Ajkról ajakra száll;
S midőn a székely arra jár,
Fiához így beszél:
„Kerüld a rút irigykedést,
S ne légy soha kevély.“

E. K.

Gyermeket rabló sas.

(Képpel.)

Hogy a havasok királya, a büszke királyi sas rendkívül veszélyes a házi szárnyas állatokra, a bárányokra, sőt a zergékre, fiatal özekre és szarvasokra nézve is, azt mindenki tudja, a ki oly vidéken lakott vagy lakik, a hol a királysas zsákmányolás kedvéért olykor megfordul, — de hogy az embert is meg merje támadni, ugy-e bár kedves olvasóim, azt fel sem tennétek róla? . . . Pedig bizony megteszi ő azt is, ha az alkalom kedvező és éhsége nagy. Épen tavaly történt ily rettenetes eset a svájci havasok közt.

Egy szegény alpesi lakos családjával együtt szénát gyűjtött a hegyoldalakon zöldellő réteken, a szülék szorgos munkájuk közben nem vették észre, hogy fejük felett, szédítő magasban, egy fekete pont lebeg; 3 éves fiacskájuk a bokrok közt szedegetett havasi virágokat. A fekete pont mindig nagyobb és nagyobb lett, először igen nagy körökben, később szűkebb és szűkebb körben ereszkedék lefelé — s egyszerre oly

hirtelen, mint a villámcsapás, — lecsap a bokrok közé, — egy szívrendítő sikoltás hatott a szülék füleibe, — iszonyu aggodalom közt rohannak azon helyre, hol a fiúcska játszott vala és — hiült helyét találják. — Midőn körültekintenek, — ott látják a levegőben a sast nehézkesen emelkedni felfelé, karmai közt az alélt gyermekkel, — látják, hogy egy közeli, hozzáférhetlen, különvált szirtcsúcs felé tart, s ott ereszkedik le drága zsákmányával. — A szegény anya térdre omolva nyújtja karjait kis kedvence után, velőt rázó hangon kiáltva nevét, míg az apa, nem gondolva saját életével, minden erejét megfeszíti s a meredek, majdnem függélyes sziklafalra feljutni — s kurjongatásával a szentelen rablót elriasztani ügyekszik. Hanem a sas nagyon jól tudja, hogy ő biztonságban van, oda se néz a lármának, s a szerencsétlen szülék kénytelenek a iszonyu látványt végig nézni — s látni, mint szaggatja fel a sas kegyetlen, éles esőre a drága testet.

Midőn végre az apának és a segélyére oda sietett szomszédoknak sikerült az sast véres lakomájától elzavarni, akkor már késő volt, — és a szüléknek nem maradt egyéb viruló, kedves gyermekökből, mint egy iszonyu módon össze-vissza tépett tetem, melyet hasztalan áztatnak könnyeikkel, — többé nem ébreszthetik életre.

Képünk épen ama borzasztó jelenetet ábrázolja, midőn a sas a szikla-csúcsra leereszkedett, s hatalmas szárnyaival csapkodva, tépni kezdi a szegény kis testet.

A esolnak-orrú madár.

(Képpel.)

Kevéssel ezelőtt a londoni állattani társulat egy sajátosságos madár birtokába jutott, mely azonban szépsége által legkevesébbé sem vonja magára a szemléző figyelmét. — E madarat esolnak-orrú fűcsa alkata miatt „esolnak-orrú“-nak nevezték el (*Cancroma codilearia*), s egy utazó hozta Dél-Amerikából. Egyetlen képviselője az a madarak egy egészen különös fajának. Nem csoda tehát, hogy — nem szép külseje dacára — annyira magára tudta vonni a regents-parki állatkert látogatóinak figyelmét.

A mint képünk mutatja, úgy látszik, hogy egy bálnafejű gólyához hasonlít; háta és szárnyai sötétbarna színűek, és fejét fekete tollbúb díszíti. Tollzata minden tekintetben a gémre emlékeztet; nyaka azonban meglehetősen rövid s tollzata olyanforma rajta, mint a kakas nyakán, a miért is oly vastagnak látszik.

E madár Braziliában, Guyanában és Columbiában mindenütt el van terjedve, s a brazíliaiak: „kulhere“-nek, Guyanában „vakeih“-nek nevezik. Legfeltünőbb nála mindenestre lefelé fordított kanálhoz hasonló csőre, mely fejénél hosszabb, igen széles, laposan boltozott és horgas hegyben végződik. S minthogy e csőr majdnem úgy néz ki, mint két, egymásra lefordítva helyezett csolnak, könnyen kimagyarázhatjuk magunknak, hogy miért nevezték el e sajátságos madarat „csolnak-orrú“-nak.

Hazájában e madár többnyire magánossan él, erdei folyamok partjain, sás és nád közt, s legörömelebb ül egész napon át egy, a víz fölé hajló ágon, látszólag szomorúan de nagy fekete szemei villogva fiürkészik a mit sem sejtő, vigan, gondtalanul uszkáló halakat, s a mint egyet megpillantott, már is villámsebességgel rá csapott és kikánalazza őt arra igen alkalmas csőrével, csak éjjelenként hallható a dobos-géméhez hasonló borzadalmas kiáltása. Félni nem igen szokott, s ellenét haragosan felborzolt tollzattal fogadja, mint a kakas, s olyankor csőrével hangos kerepelést csap.

A fogságban, úgy látszik, jól érzi magát; van a víz fölé hajló ága, s medenczéből a vigan uszkáló halak sem hiányoznak, melyeket nagy szenvedélylyel pusztít.

A csolnak-orrú madár meglehetősen nagy, hossza 22 hüvelyknyi. Életmódja és szokásai nagyon hasonlítanak a nálunk is tenyésző halász- vagy jégmadáréihoz, sőt alakja is hasonlít hozzá némileg, csak hogy nem bír annak, szép, zománcfényű tollzatával.

Nyilvános irnok Nápolyban.

(Képpel.)

„Nápoly egy földre hullott égdarab, Nápoly paradicsom!“ — így tartja egy régi olasz példabeszéd, s van is abban valami

igaz. Azonban a spanyolok, mikor Nápoly urai voltak s annyi bajuk volt és minduntalan összeesküvést és forradalmat kellett leküzdeniök, így módosították e példabeszédet: „Nápoly paradicsom — tele ördögökkel!“ — Tagadhatlan, hogy Nápoly és főleg a Toledo-utcza talán az egész világon a legveszélyesebb hely az idegenek zsebeire nézve. Hogy egy gondatlan idegen, ha Nápoly utczáin sétál, zsebkendőjét hazavigye, a legnagyobb ritkaságok közé tartozik.

De most nem a nápolyiak ügyességéről, melylyel másnak zsebeit kikutatják, — hanem egy különösen sajátságos intézményéről, mely szomorú fényt vet a nápolyi nép tudatlanságára, akarunk itt szólni.

Nápolynak majd minden közterén s népesebb utcáján találhatunk egy-egy többé-kevésbé okos, értelmes, de mindenekelőtt ravasz arczu, mosolygó uri embert egy kis asztal mellett ülve s mindenféle íróeszközökkel ellátva. Ezek az úgynevezett nyilvános irnokok, a kik a nép ügyesbajos dolgaiban egy levél, folyamodvány vagy bármi más okmány megírása által szivesen nyujtanak segédkezet — jó fizetésért, természetesen.

A nép nem is élhetne meg nálok nélkül, mert sem írni, sem olvasni nem tud, miután azelőtt a köznép semmi oktatásban sem részesült. Az irnok valami árnyas helyen felüti tanyáját, felállítja íróasztalát, — s kész a nagyszerű iroda, leginkább a molo (kikötő) közelében, vagy a San-Carlo-színház oszloposarnokaiban.

Szerfelett tudományos ember ez az irnok — vagyis nyilvános titkár úr! — hiszen tud írni és olvasni, s még francziából is tud fordítani. A pápaszem természetesen soha sem hiányzik orráról, akár kell, akár nem, mert az bizonyos méltóságot kölcsönöz neki; kalapja cylinder is, nem is, a mennyi-ben magas tetejű, de széles karimájú, — s felül keskenyebb mint alúl; egyéb öltözékére sem lehetne ráfogni, hogy valami új vagy szép lenne, de mindez mit sem tesz, nagy szellemek nem törődnek az ilyen külsőleges csekélységekkel. Azért ő mégis tudós és tekintélyes ember a nápolyi nép szemében.

Mesterségét — az igaz — pompásan érti, egyenlő ügyességgel ír szivreható, szemrehányó, alázatos, goromba, vagy gyöngéd

levelet, vagy pedig a legjobb tolmács azon levelekre nézve, melyeket Nápoly más részeiben kollegái szerkesztettek. Mert ő nem csak ír leveleket, hanem a kapottakat is fölolvassa irástudatlan embertársainak. Egy szóval, ő mindenkinék bizodalmas titkára, a szó szoros értelmében, mert számtalan titkot súgnak az ő tudós füleibe, de ő ezekről hallgat, mint a sír.

A mentő angyal.

— Népmonda. —

Hatszáz évvel ezelőtt Szászországban Frohnauhoz közel egy falucskában élt Knappe Dániel, szorgalmas hegyi munkás.

A közelében voltak mindannyian szereték őt, nemes jóindulatú sziveért. Épen ily jámbor, igazságszerető volt felesége is, kit Rozálnak hívtak. Megelégedetten éltek együtt boldog frigyükben.

Azonban egy idő múlva nagy szomorúsággal sujtotta őket az ég Ura, mert ropant éhség ütött ki. A szegény Dániel alig tudá, mint fogja ő szerény napi keresményéből, számos tagból álló családját eltartani s ruházni. — A szegény atyának szive vérzett, midőn karjaira emelé az ártatlan kisdedit, s az síró hangon kiáltá: „Oh! kedves atyám, adj kenyeret nekünk!”

A szegény embernek baja még súlyosbodott az által, hogy Mari, legidősebb leánykája, megbetegedett.

— Oh atyánk a mennyekben! — kiálta föl a szegény apa, mialatt könytelt szemeit az égre veté, — te minket végleg elhagytál?! Siess segíteni, mert a fájdalomnak súlya nekünk igen nehéz lesz s nem bírjuk elviselni!

A kis Mari, ki maga is annyit szenvedett, vigasztalá atyját.

— Ne csüggedj, kedves atyám, — mondá egyszer, midőn atyja ismét vigasztalhatlanul térdelt ágyánál, — bízd magadat a jó Istenre, ő bizonyosan fog segíteni rajtad; — nemsokára az én fájdalmamnak vége lesz, akkor a jó Istenhez megyek, s könyörögni fogok értted!

Nemsokára csakugyan meghalt a jó gyermek, s atyja a következő nap igen különös álmodást látott. — Álmodá, hogy Mari,

a sokat szenvedett leány, — angyalképében állt előtte. Areza fénylett mint a nap, ruhája fehér volt mint a hó; s kezében a győzelem pálmáját tartá.

— A mit én életemben mondtam neked kedves atyám, — szólt a leány, — az most megtörtént. Az Urnak zsámolyánál könyörögtem értted, s nemsokára föl lesznek száritva könyeid. A kegyes mennyei atya, nemsokára véget vet a te fájdalmadnak. Azért küldött engem, hogy értesitselek, mit kellend tenned. Menj holnap az erdőbe, a Csigahegy tövéhez, ott a többi fölött egy nagy fenyő emelkedik ki. Ennek ágain fogsz egy fészket találni arany tojásokkal. Vedd el, s használd bölcseséggel, s járj tovább — mint eddig — az Ur utján! Nyájasan üdvözölte az atyát ezután, s az angyal eltűnt.

Alig kelt föl reggel Dániel, azonnal fölkereste a fenyőt, melyen az aranytojású fészket találnia kellett. Megtalálta a fenyőt a Farkaskő közelében, s gyorsan fölmászott reá. De mit sem talált. A fának leghegyére kuszott, hol a reggeli napnak sugarai meg-aranyozták a fa zöld lombjait. —

— Ah! — kiálta föl keserűen, — így van a szegény embernek egy szép reménye újra tönkretéve. Oh Istenem, könyörülj, szegény nőmön és gyermekeimen! Én nem bírom tovább! — Könyezve szállt le a fáról, s mélyen elszomorodva ült annak tövéhez. . . .

Ime, újra jött az angyal s vigasztalá őt;

— Miért vagy oly kedvetlen, kedves atyám? Miért kételkedel? Föl! Vigan! A fa ágait terítsd a földre. Te szorgalmas hegyi munkás vagy s jól érted az ásást. — Gyorsan dologra föl!

Dániel haza sietett, elhozá eszközeit s a fát aláásni kezdé, — és egy rakás csengő ezüstre bukkant. Félretevé a szerencsés ásót, térdre borult, s fölemelvén kezeit, lassú hangon fohászokodék:

— Oh Istenem, köszönöm kegyelmedet. Ahol legnagyobb a veszély, ott legközelebb a segély! —

Neje, gyermekei s szomszédai, hallván, hogy az Ur a szegény Dánielt mily gazdaggá tevé, — ájtatos örömmel egyesíték az övével hála-imájukat.

A talált kincsnek híre mindig tovább, tovább terjedt, és sokan jöttek ide minden vidékről lakni, részesülni akarván a kincs-

ből. — S a vidék, mely kevéssel ezelőtt pusztaság volt, — most a házak barátságos tömege, szántóföldei s réteivel nyájas tekintetűt öltött. Később egy város épült ott, melynek neve „Anna-hegy“ leve. Némelyek Knappen-nak nevezték, — a hegyi munkás nevével, — a gazdag fölfedezőnek, a Csiga-hegy gazdag birtokosának, Knappe Dánielnek emlékeztére, kinek történetünket az Isten bölcs előrelátására oktat, s az igazság e versecskében él:

Ha nagyok fájdalmaid:
Küldjed föl hű imáid, —
Föl az ég Urához,
Ő reád segílyt hoz.

Németből

Földváry István.

Kis köszöntő.

Jó barát emlékkönyvébe.

I.

Hit, remény és szeretet
Nemesitse kebledet.

Higgy barátod hűségében,
Mert ő nem hagy el soha sem:
Nevedet, hogyha hűn szeretsz,
Szeretettel emlegetem.

Remélj te az én jövőmben,
Legyek szegény, avagy gazdag,
Közeledben, avagy távol:
Téged soha el nem hagyok.

És most: szeress te is engem,
Légy hozzám hű bű- s nyomorban.
És kísérjen öröm-áldás
Téged minden lépten nyomban.

Hit, remény és szeretet
Ragyogja át lelkedet.

II.

Szeresd Istent és a hazát
S szeretve is lesz a barát,
Ne hagy el e hármát soha,
S élted nem is lesz mostoha.

Szeresd forrón kedveseid,
S akkor léted boldog lesz itt,
Szivedben égjen szeretet
S ebből ne zárj ki ergemet.

III.

Barátom, szólj: van-e nálunk boldogabb?
A barátság éltünket boldogítja,
Reánk ömlik szeretetünk, mint sugár;
Áldás ez, mely szívünket összefoná.
Téged szeretlek, mert birom szivedet,
S te is mint én olyan forrón s hűn szeress.
Am ha utunk' a sors szétválasztaná:
Gyujt emléket távol is a barátság.

IV.

Szeress engem mindig forrón
Ez életben: én szeretlek,
Rontson bár rám ádáz balsors,
Enyém maradsz, — nem feledlek.
S ha a sors hullámi messze elragadnak:
Szivedben emlékéket óvd meg barátodnak.

Körösy László.

Philadelphiából San-Franciscóba a csendes-tengeri vaspályán.

„Jövő héten Kaliforniába utazom; kísérj el engem, mielőtt Európába visszatérnél, nem fogod megbánni“, — így szólt egy barátom, kivel látogatásom alkalmával közlém, hogy Philadelphiában elvégeztem dolgaimat s nemsokára visszautazom tengerentuli hazámba. Miután szabadon rendelkezhettem időmmel, s az nem tett semmi különbséget, ha egy hónappal előbb vagy utóbb érkezem-e haza, könnyen rá hagytam magam beszélni ezen utazásra, s így hát április 4-én 1871-ben azon vonatra szálltunk, mely egyenesen San-Franciscóba megy és Philadelphiából éjfélkor indul.

— Mennyi ideig fog az utazás tartani?
— kérdém a kocsivezetőt.

— Hat napig és 20 óráig, — volt a felelete.

Hat napig és husz óráig a vasuton egyfolytában utazni nem csekély feladat, azonban ne képzeljék kedves olvasóim, hogy a csendes-tengeri vaspálya kocsijai szintén olyan szűk, kényelmetlen ketrecz-szerű helyiségek, mint nálunk Európában; hogy némi fogalmuk legyen ama kényelemről és kellemről, mely ott a vasuton utazókra vár, röviden leírom a vonatot, melynek hálótermébe szálltunk. A vonat következőleg van berendezve: Először, a mozdony után, jön a málha-kocsi, igen szépen és czél-

szerűn építve és berendezve. Ez után következik egy nagy kocsí, melynek fele minden lehető kényelemmel ellátott dohányzó-terem, másik fele pedig éléstár. Ebben vannak az utazás egész tartamára szolgáló élelmiszerek elrakva, részint szélszerű szekrényekben, részint jeges ládáknak. A mállha- és dohány-termes kocsik mindegyike 50 láb hosszú és 10 láb széles, ilyen szélesek a többi kocsik is. A következő kocsí 56 láb hosszú s térségének egy harmadát a konyha foglalja el; e mellett van az étterem s kényelmesebbet, szebbet, minden szükséges készlettel jobban ellátottat a legkényesebb utazó sem kívánhat. Itt ehetünk tetszésünk szerint a legnagyobb kényelemben, míg a gőz-ló sebes röptével utazásunk célja felé siet velünk.

Ha ezen étteremben helyet foglaltunk, meghuzzuk a legközelebbi esengettyüt. Azonnal megjelenik a felszolgáló néger, hófehér kabátban, s átnyújtja az étlapot. Míg az utazó az étkek közt válogat, a néger megteríti az asztalt, megnyomja a két ablak közt függő tükörnek keretében rejtő rugót, s egy szekrény nyílik ki 4 személyre való ezüst terítéssel. Ha az asztal meg van terítve s az utazó rendelt, akkor csak pár perczig kell várnia, míg a pompás antilop vagy más sült, a legízletesebb hegyi pisztrángok vagy sült vadpulyka stb. az asztalon áll. Bort, theát, kávét vagy friss tejet tetszésszerűen kaphat az ember.

A negyedik helyen van a lak- és háló-teremmel bíró kocsí. Köröskörül keretek és támlányok állnak, kettős ablakok zárják el a hideget, úgy mint a tulságos meleget, s kitünő szellőző-készlet hoz folytonosan friss léget, a legcsekélyebb lég-huzam nélkül. Éjjelre a divánok és támlányok ágyakká változnak; lószőr matrác ereszkeedik le a tetőzetről, tiszta lepedők, takarók, párnák tűnnek elő az asztalokból és falakból, s varázsszerű rugók megnyomására ott terem az ágyellenző és függöny, — kész a hálószoba, mielőtt csak gondolnók, s otthon sem lehetne tisztább és kényelmesebb.

Ezután következik a tulajdonképeni társalgó-termet tartalmazó kocsí, hol az utazók különösen este összegyűlnek s vig társalgás közt gyorsan mulik el az idő. A társalgó-termes kocsí után jön még két

lak- és háló-termet tartalmazó kocsí, és ezzel vége is van a vonatnak. Az egész vonat kocsijain végig lehet menni.

Ezen pompás, kényelmes, az utazók minden vágyát kielégítő kocsik feltalálójának neve: Pullmann.

De térjünk vissza hálósobánkba, hol épen a legkényelmesebben elhelyezkedtünk, midőn a vonat elindult, s pár másodperc múlva nyilsebesen repültünk tova a világ legnagyobb vaspályáján, mely az atlanti-tengert a csendes-tengerrel összeköti. — Nyilsebesen rohan e vonat, a sinek szinte nyögnek; szikrák szállongnak a levegőben, csillagok ragyognak az éjjeli égen; szörnyű sebességgel előre haladva, — el-el mindazon tartományok felé, hol néhány évvel ezelőtt még csak indiánok és bivalyok uralkodtak. De a vadon rengeteg is más állást nyert a vaspálya által, s mindezen nagy térségek most már eladásra vannak felosztva.

Philadelphia és a Miszuri folyók közt csak kétszer változtatták a vaggont, azon kívül a vonat csak azért állt meg, hogy vizet, szenet és fát szedjen be. A Miszurin át nem vezet hid Omahába, hol a Pacificvasut kezdődik; itt gőzhajókon szállítják át az utazókat. Ámbár a folyó itt egy angol mértföldnél kevéssel szélesebb csak, mégis $\frac{3}{4}$ óráig tartott az átkelés. A Miszurin nagyon magas volt a vizállás s nagy hullámokat vetett, s fődve volt számtalan fatörzsszel, — snags, — melyeket az áradó víz a rakhelyekről elmosott, s ezeknek a gőzös mindig kitért, mert az olyan óriási fatörzs könnyen lyukat üthetne a gőzősön.

A Pacific- vagy csendes-tengeri vaspálya két szakaszra van osztva: az Unió-Pacific 1032 angol mértföld hosszú, Omahától Oydenig, Utah tartományban, — míg a Központi-Weszttern-Pacific, Oydentől San-Franciscoig, 882 angol mértföld hosszú. Omahában tehát egypár óráig időztünk, s éjjel volt, midőn a tartomány egyik széles síkján robogott át velünk a vonat; e síkság szélessége mintegy 500 angol mértföld. Balról van a Platt-folyó, mely a vaspályát különféle kanyarulatokban, mintegy 700 angol mértföldön át kíséri, míg a pálya lassankint emelkedni kezd. Ezt csak a következő reggel vesszük észre, midőn a hóellenzőket megpillantjuk. Mi az? — kérd-

jük bámulva, midőn hajnalban kitekintünk az ablakon s nem látunk egyebet magas deszka-falnál, mely minden kilátást elzár, s e deszkafal sok mértföldön át a pályával párhuzamosan van felállítva, egész a fekete hegyek (Blak Hills) közé, s most végre világos lesz előttünk annak czélja: ezen erős deszka-fal arra szolgál, hogy a vaspályát a hófuvatagok ellen védje. Néhol, 100 lépésnyi távolságban egymástól, több ilyen deszka-fal van alkalmazva, s a roppant hőtömegek után ítélve, melyek e falak mellett egész május közepéig hevernek, tökéletesen megfelelnek a czélnek.

Igy jutottunk 3000—5000 és végre 8000 lábnyi magasságba a tenger színe felett; ez utóbbi a vaspálya legmagasabb pontja, mert itt a vasut mélyen bevág a fekete hegységbe, s hol fel, hol lefelé visz, meredek szikla-lejtőkön és sötét alagutakon, meg magaslatokon, míg ismét, lassankint, egy völgyteknőbe lefelé száll, mely valaha egy nagy tó medenczéje volt. Sivatatag, szomorú síkság terül el körülöttünk és előttünk; néhány elnyomorodott sziürke-zöld zsályabokron kívül semmi nyomát sem látni a növényzetnek a fehér sóanyaggal bevont talajon. Ezen pusztaságot sehol sem szakítja félbe egy zöldelő pont, míg nem a vonat ismét egy hatalmas hegységen robog keresztül.

Ez a Wazatsch-hegység, regényes sziklaszorosaival, magaslataival és szűk hegyszakadásaival. A vasut mintegy 40 mértföldön át furakodik a Wazatsch-hegység toronymagasságú sziklafalai mellett, míg a táj ismét termékenyebb, kellemesebb jelleget vesz vel. A vonat most viruló völgyeken, áldott mezőkön, csinos gazdasági épületek és nyájas házak közt repül tova; a fekete, kőver talajon gyönyörű gyümölcsös és virágos kertek pompáznak, s mindennek üde, csinos kinézése van. A mormon telepek közt vagyunk s nem sokára Oydenben elérjük az Unio-vaspálya nyugati részét.

Oyden, melynek gyönyörű fekvése van a nagy, kékes-zöld sóstó partján, a legnagyobb városok egyike a mormonok országában.

Oydenben a vonat három óráig pihen, s időnk van a városban kissé körül nézni; azt mondják, hogy 6000 lakosa van, de alig

látunk ott embert; az indiánok ellenben, kiket itt először láthatni az állomásnál, nagyon jól fel tudják használni az utazók itt-létét. Mindenütt hozzájuk tolakodnak, s koldulnak, csodálatos torokhangokat hallatva. Elsatnyult, rongyos, nyomorult csöcselék-nép az a sofhonesz-törzsből, s a világ valóban keveset veszít, ha e néptörzs lassankint egészen kihal. Az indóháznál vagy 30—40 férfi és nő állt, mind valamennyi koldus, s valósággal undorral nyujt nekik az ember alamizsnát, csak hogy látásuktól szabaduljon.

(Folyt. követk.)

Adomák.

— **Beszédet tartott** a tábori pap a katonáknak ütközet előtt, hogy ne féljenek, hanem rohanjanak csak bátran, mert az Isten majd vigyáz reájok.

— Könnyű neki, — mondá egyik katona, — mindig hátul marad.

— Fiam, — mondá a pap, — az Isten mindenütt jelen van.

— **Sokat tartott a harangozó** harangozási ügyességére, s ha valahol harangozni hallott, és rosszul, — mondá:

— Ezt nem én harangozom.

Ha pedig jól harangoztak:

— Ezt én harangozom, mondá meglegedve.

— **Csak az ingére.** Még a régi czopfos világban történt, mikor a katonaságnál virágjában volt nem csak a mogyoró-fapálcza, de még a vessző-futás is. Egy huszár valamit vétett a katonaregula ellen, a miért a szigorú szabályok szerint arra ítéltetett, hogy két sor katona közt meztelen háttal vesszőt fusson.

Kirukkolt a legénység, fel is állott két sorban, a huszár pedig már kigombolá dolmányát, midőn az ezredes megszánván őt, azt mondá, hogy csak az ingére mérjék a vesszőcsapásokat.

Erre a huszár nagy örömmel leveti dolmányát, mellényét, meg az ingét is, s ez utóbbit odadobván a katonák elé, felkiált:

— Itt az ingem, verjete rá akár ezret!

Az ezredes elnevette magát, s a leleményes huszárnak elengedte a büntetést.

Krónika.

— **Adományozás.** Ő felsége a pozsonyvárosi Szt. Mártonról nevezett főtemplom további műszerű helyreállítására a vallásalapból 10.000 frt. segélyt engedélyezett.

— **A karácsonyi ünnepek Gödöllőn.** Mint a M. Á. írja, a királyi udvar Gödöllőn lélekemelőleg ülte

meg a karácsonyi ünnepeket. A királyné ő felsége születésnapján d. e. 9 órakor a város előjárósága és értelmisége, a különféle hivatalnokok, a királyi udvar személyzete diszruhában jelent meg az ünnepélyes isteni szolgálaton. 11 órakor udvari mise tartatott, melyen a királyi felségeken kívül a koronaörökös és magas udvari hivatalnokok voltak jelen. Az iskolás gyermekekre nézve a valódi örömművelés d. u. 3 órakor kezdődött. Ő felségeik közpénztárukból 100 frtot bocsátottak az ottani lelkész rendelkezésére, hogy azok árán a legszegényebb gyermekek számára téli öltönyöket vásároljon, azon ruhákon fölül, melyek Valeria főhőgnő által nagy mennyiségben készítették. A szegény gyermekek meleg téli ruhával láttattak el, a tehetősök tanszerekkel, a jómóduak pedig játékműekkel ajándékoztattak meg, s mindegyik kapott a királyi asztalon hetek óta megtakarított cukoralakokból. Ő felségeik 100 frtot a református lelkésznek hasonló czélból utalványoztak, 50 frtot a besnyői zárdafőnöknek az ottani háziszegények közti kiosztás végett. Miss Trockmorton Mária udvari hölgy az iskola számára 60 ó- és ujszövet-ségi csinos képet ajándékozott; gróf Festetics Mária a szegénysk házában osztogatott férfiak és nők között feherneműeket, Valeria főhercegnő a szegények házában lakó, és más háziszegényeknek kávét adott süteménnyel együtt. Egy negyed-évig tartózkodott Gödöllőn a királyi udvar, de nemes jótékonyágának cselekedetei oly befolyással voltak a helybeliekre nézve, hogy még a legszegényebb ember is részint kegyes adományozás, részint az udvarnál kapott kereset folytán könyebben néz a napszámot ígérő tavasz elé.

Talányok.

— Tóth Juliskától. —

1) Lóugrás szerint megfejtendő.

virág	szí-	És	egy-	het;	rága.	rá-	Egy
ne	más-	A	Tu-	got	szívben	le-	mi
ve-	s az	féltsd	Tu-	vi	dod,	mek;	vi-
sal	dod,	nek.	A	nek	ga;	a	nem
e-	det,	fold-	sá-	virág?	lélek	a	gyer-
mi	Nem	jóság?	het-	a-	jó-	ember	re-
Mert	rény	len-	A	ezt	ti,	tyafi	resd
el-	a	ki	Két	kez-	Sze-	sze-	Rosz

Kiadja és nyomatja: Franklin-társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. Budapest (egyetem-utca 4. sz.)

- 2) **Steiner Dávidtól.**
7. 8. 9. Sok bajt ad az ellenségnek
Hatalmába keríteni.
2. 3. Házi állatnak lakhelye,
Ember szokta építeni.
1. 4. 6. Szelid állat, mégis bőszi,
De csak úgy, ha ingerled.
5. 8. 9. Bár erősen van csinálva,
Kinesel' még sem őrzi meg.
9. 8. 1. Haladásnak ellensége,
Mert ez mindig csak hátrál
1 — 9 Híres város; itt született
Mátyás, a hős s nagy király.

— Horváth Ádám és Istvántól. —

3) KR $\begin{matrix} \acute{e} & \acute{e} & \acute{e} & \acute{e} & \acute{e} & \acute{e} \\ \acute{e} & \acute{e} & \acute{e} & \acute{e} & \acute{e} & \acute{e} \end{matrix}$

4) $\begin{matrix} \acute{e} & \acute{e} & \acute{e} & \acute{e} \\ \acute{e} & \acute{e} & \acute{e} & \acute{e} \end{matrix}$ É

5) $\begin{matrix} \acute{e} & \acute{e} & \acute{e} \\ \acute{e} & \acute{e} & \acute{e} \end{matrix}$ S 9

A két pásztorfiu.

— Talány. —

6) Egy szép reggel Péter és Pál
Kihajtották nyájukat,
S vígan elkezdtek beszélni
A zöld fenyőfák alatt.

„Hallod Péter, adj egy bárányt
Szép nyájadból énnekem.”
Igy szól hozzá jó barátja,
S ajkára mosoly lebben.

„Miért akarod ezt, Pálom?
De tréfának megjárja;
Nincs nagy nyájam, de azt tudom:
Gyér az ily szépnak párja.”

„Lásd barátom”, — szól most Péter
És a bárányt áthajtja, —
„Most kétszer több bárányom van
Mint előbb neked vala.”

„Add csak vissza az enyémet,
S inkább adj te egyet át,
Akkor annyi bárányom lesz
Mint tenéked, jó barát.” —

* * *
Hány báránya volt Péternek
És mennyije volt Pálnak?
Nem nagy kérdés, — ügyes fejtők
Erre könnyen találhatnak.

Köröszy László.

Megfejtési határidő: jan. hó 20-dika.

A megfejtők közt három jutalmat sorsolunk ki.

Felelős szerkesztő: K. Beniczky Irma.